

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Hoogspanningsverbinding ZVL 380 kV
Postbus 11
9200 AC DRACHTEN

Uw kenmerk :
Uw brief van :
Behandeld door :
Doorkiesnummer :

Zaaknummer :
Documentnummer :
Bijlagen :
Heinkenszand, 18 februari 2025

Onderwerp: Zienswijze op concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor het project
380 kV Zeeuws-Vlaanderen

Geachte mevrouw, heer,

Wij hebben kennisgenomen van het document concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor het project 380 kV Zeeuws-Vlaanderen (hierna cNRD), datum 19 december 2024. Wij willen u bedanken voor het zorgvuldige proces dat u doorloopt, waarin wij ambtelijk en bestuurlijk goed zijn ingelicht. Ook heeft u onze inwoners in een webinar op 5 februari 2025 en tijdens een informatiebijeenkomst op dinsdag 11 februari 2025 in 's-Heerenhoek geïnformeerd.

In de cNRD zijn het waarom, de nut en noodzaak, de doelstellingen en opgave van een nieuwe 380 kV-verbinding naar Zeeuws-Vlaanderen helder en concreet uiteengezet. In hoofdstuk 4 wordt beschreven hoe gekomen is tot de alternatieven die onderzocht gaan worden in het plan-MER en op welke milieuthema's deze beoordeeld worden. Dit hoofdstuk hebben wij meerdere keren moeten lezen om een duidelijk beeld te krijgen. Bovendien is een deel hiervan inmiddels achterhaald nu TenneT TSO B.V. (hierna TenneT) een nettechnische studie gaat doen naar de mogelijkheid van een verkabeling over een afstand van 14 kilometer.

Geen nieuwe bovengrondse hoogspanningsverbindingen over Borsels grondgebied

Op 6 december 2023 deelden wij onze reactie op het Voornemen en voorstel voor participatie (hierna VenP). Hierin gaven wij onder meer onze teleurstelling aan over het feit dat in stap 2 van de procedure (de verkenning/de cNRD) in ieder geval twee bovengrondse tracéalternatieven onderzocht gaan worden die allebei over een aanzienlijke afstand over Borsels grondgebied lopen. Ook gaven wij aan geen nieuwe bovengrondse hoogspanningsmasten op ons grondgebied te willen. Onze gemeenteraad nam op 5 oktober 2023 hierover unaniem een amendement aan en ook de Borselse Voorwaarden Groep heeft dit in haar voorwaarden voor grootschalige energietransitieprojecten opgenomen. Daarnaast zijn wij in onze reactie op het VenP nog kort inhoudelijk ingegaan op waarom de in het VenP genoemde twee tracéalternatieven niet gezien kunnen worden als redelijke alternatieven. Niet-realistische alternatieven hoeven in een plan-MER niet in beschouwing genomen te worden.

Wij vinden het dan ook onbegrijpelijk in de cNRD te lezen dat voor het landtracé op Borsels grondgebied, naast enkele te onderzoeken ondergrondse tracés, ook nog de twee in het VenP opgenomen bovengrondse tracés genoemd onderzocht gaan worden in het plan-MER.

Zak van Zuid-Beveland niet verder belasten

In de voorbereiding van de keuze van het tracé van Zuid-West 380 kV west (Borssele-Rilland) is door de indertijd betrokken partijen veel gewicht gegeven aan het belang om de Zak van Zuid-Beveland niet verder te belasten met nieuwe bovengrondse hoogspanningsverbindingen. Vanuit dit zwaarwegende belang hebben de betrokken ministers eind maart 2011 besloten om de bestaande 380 kV verbinding door de Zak van Zuid-Beveland (tussen Borssele en Kapelle) te vervangen door een nieuwe 380 kV-verbinding. Hierin worden zowel de nieuwe als de bestaande, door de Zak van Zuid-Beveland lopende 380 kV verbinding gehangen. Na de aanleg hiervan wordt de bestaande 380 kV afgebroken. In Q2 van 2025 wordt gestart met het amoveren van de oude verbinding in de Zak van Zuid-Beveland.

Gezien het bovenstaande is het ongepast, niet uitlegbaar en onnodig om in het project 380 kV Zeeuws-Vlaanderen bovengrondse tracéalternatieven door de Zak van Zuid-Beveland te onderzoeken in het plan-MER.

Bovengrondse kruising Westerschelde niet bespreekbaar

Ook is voor ons een bovengrondse kruising van de Westerschelde niet bespreekbaar. Immers, een gedeelte van de Westerschelde is grondgebied van de gemeente Borsele. Ook hier hanteren wij ons standpunt: geen nieuwe bovengrondse hoogspanningsverbindingen over ons grondgebied. Daarnaast is het bovengronds kruisen van de Westerschelde na een ondergronds landtracé niet realistisch en onuitvoerbaar vanwege het te overbruggen hoogteverschil van kabels minimaal enkele meters onder het maaiveld naar kabels op een hoogte van 160 tot 240 meter in masten. Een bovengrondse kruising van de Westerschelde voor dit project is naar onze mening niet realistisch. Daarom kan onderzoek naar een bovengrondse kruising van tracé K3 en (het nieuwe) K4 achterwege blijven.

Onderzoek enkel ondergronds

In paragraaf 4.5 van de cNRD is onder meer aangegeven welke, én op welke wijze landtracés op ons grondgebied onderzocht gaan worden in het plan-MER.

De tracés L3 en L4 worden alleen bovengronds onderzocht. In de bij de cNRD behorende Nota van Onderzoeksalternatieven (hierna NOA) van 28 november 2024 is in paragraaf 3.2 op bladzijde 10 opgenomen dat TenneT de komende periode nettechnische berekeningen gaat uitvoeren voor een korte tracécorridor van ongeveer 3 à 4 kilometer. Aangezien de tracés L3 en L4 een langere lengte hebben dan 4 kilometer komen deze tracés volgens initiatiefnemer niet in aanmerking voor een onderzoek ondergronds in het plan-MER.

Wellicht dat een nettechnisch onderzoek naar een verkabeling over een lengte van 3 à 4 kilometer uitgangspunt was ten tijde van de opstelling van de cNRD en de NOA. TenneT heeft echter recent aangegeven een nettechnische studie uit te gaan voeren naar een verkabeling over 14 kilometer, waarvan 7 kilometer kruising Westerschelde en 7 kilometer landtracé op Zuid-Beveland. Daarmee is hetgeen in de cNRD is opgenomen niet meer juist en moeten ook L3 en L4 ondergronds onderzocht worden in de plan-MER. Wat ons betreft moet enkel en alleen ondergrondse aanleg onderzocht worden.

Naar aanleiding van de aankondiging door TenneT een nettechnische studie uit te gaan voeren naar een verkabeling over 14 kilometer heeft de gemeenteraad van Borsele op 6 februari jl. een motie aangenomen, waarin zij oproept tot het uitvoeren van een onderzoek naar de mogelijkheid van ondergronds aanleg van de betreffende een 380 kV-verbinding over een lengte van 10 kilometer. Hierbij brengen wij deze motie onder uw aandacht.

Onderzoek verschillende ondergrondse uitvoeringsvarianten

De ondergrondse kruisingen van de Westerschelde kent twee uitvoeringsvarianten: een tunnel (K1 t/m K4) en baggeren (K2 en K3). Voor de landtracés op het grondgebied van Borsele is de ondergrondse aanleg niet gespecificeerd. Dit terwijl verschillende uitvoeringsvarianten, zoals open ontgraving, gestuurde boring, een tunnel of een combinatie van uitvoeringsvarianten, kunnen leiden tot verschillende uitkomsten. Wij verzoeken u om de verschillende uitvoeringsvarianten van de landtracés mee te nemen in de plan-MER.

TenneT heeft aangegeven om - parallel aan de projectprocedure - voorbereidende werkzaamheden (engineering) uit te gaan voeren voor een tunnelvariant. Wij dringen er bij u op aan om aan TenneT opdracht te geven om bij de voorbereidende werkzaamheden voor een tunnelvariant voor de kruising van de Westerschelde ook het landtracé op Borsels grondgebied te betrekken.

Samenhang met andere programma's, plannen en projecten

In paragraaf 2.3 van de cNRD worden de energieprojecten en -programma's aangestipt, die in voorbereiding zijn en die een directe relatie hebben met het project 380 kV Zeeuws-Vlaanderen, waaronder de bestaande 150 kV-verbinding naar Zeeuws-Vlaanderen en nieuwbouw kerncentrales.

Bestaande 150 kV-verbinding naar Zeeuws-Vlaanderen

Wij delen niet de opvatting dat (het amoveren van) deze verbinding gezien wordt als een project dat een relatie heeft met het project 380 kV Zeeuws-Vlaanderen. Wij zijn van mening dat het verwijderen van een deel van de 150 kV-vakwerkmasten tussen Ellewoutsdijk en de 'T-splitsing' (ter hoogte van de Zuiderlandseweg 7 te Heinkenszand) onderdeel is van de scope van het project 380 kV Zeeuws-Vlaanderen. Het amoveren van de bovengenoemde 150 kV-verbinding moet daarom volwaardig meegenomen worden in de plan-MER.

Nieuwbouw kerncentrales

De commissie voor de milieueffectrapportage publiceerde op 25 oktober 2024 haar advies over de bedrijfsduurverlenging kerncentrale Borssele. De commissie adviseert onder meer om de resultaten van de brede milieuafweging over de noodzaak van kernenergie en de plaats van kernenergie in de nationale energie-mix op tijd beschikbaar en openbaar te maken. Ook adviseert zij dit voor wat betreft de resultaten van het onderzoek naar de samenhang tussen alle (Rijks)energieprojecten in Borssele en het daaraan verbonden verdelingsvraagstuk.

In de cNRD is hierover niets terug te vinden. De aan het project gerelateerde energieprojecten en -programma's worden genoemd, evenals de nabijgelegen in uitvoering en in voorbereiding zijnde energieprojecten. Over het onderzoek echter, laat staan over de resultaten van dit onderzoek, wordt in de cNRD met geen woord gesproken.

Gesteund door bovengenoemd advies van de commissie voor de milieueffectrapportage herhalen wij hierbij wat we in alle lopende Rijksprojectprocedures steeds aangegeven. Het volstaat in onze ogen niet meer om al deze projecten als losse bouwstenen procedureel af te wikkelen. Het is

noodzakelijk om een totaalvisie voor alle (Rijks)energieprojecten op te stellen. De ruimte is schaars en kan maar één keer uitgeven worden en uiteindelijk gaat het voor onze gemeente en onze inwoners om de opgetelde effecten op landschap, milieu en leefbaarheid. Onze steeds weer terugkerende boodschap is: biedt overzicht, onderken en onderzoek hoe projecten samenhangen en elkaar beïnvloeden (positief en negatief) en laat dat meewegen in de besluitvorming. Wij begrijpen dat het lastig is om de verschillende ontwikkelingen die allemaal een andere mate van zekerheid en concreetheid kennen onderling te beschouwen. De ‘puzzel’ is zeer complex. Het stemt ons tevreden dat u dit integraal oppakt en hierin een regisserende en coördinerende rol pakt.

Samengevat

- In het plan-MER geen onderzoek doen naar nieuwe bovengrondse hoogspanningsverbindingen over Borsels grondgebied.
- De onderzoeken in het plan-MER moeten zich alleen richten op ondergrondse tracéalternatieven, over land en door de Westerschelde.
- De voorbereidende werkzaamheden (engineering) voor een tunnelvariant moeten zich niet beperken tot de kruising van de Westerschelde, maar hierin moeten ook de landtracés op Borsels grondgebied betrokken worden.
- Het amoveren van de bovengrondse 150 kV-verbinding tussen Ellewoutsdijk en de T-splitsing (ter hoogte van de Zuiderlandseweg 7 te Heinkenszand) moet volwaardig onderdeel uitmaken van de onderzoeken van de plan-MER van het project 380 kV Zeeuws-Vlaanderen.
- Er is dringend behoefte aan een integrale aanpak/onderlinge afstemming van de impactvolle ontwikkelingen/projecten op het gebied van grootschalige energietransitie die op het grondgebied van Borsele samenkomen.

Wij vertrouwen erop dat onze hierboven genoemde aandachtspunten onderdeel gaan uitmaken van het verdere proces voor de nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding Zeeuws-Vlaanderen.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Borsele,
de secretaris, de burgemeester,